

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6866
Tarih : 12-08-2021

10/1727

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) verilerine göre, Türkiye’de beslenme ve gıda krizinden doğrudan etkilenen şiddetli yoksulluk içinde 6.5 milyon çocuk bulunmaktadır. Verilere göre her beş çocuktan biri yeterli ve besleyici gıdaya erişememekte, her dört çocuktan biri ise okula aç gitmektedir. OECD’nin raporuna göre; Türkiye çocuklarda yoksulluğun en yüksek olduğu ülkelerden biri. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın Sosyal ve Ekonomik Destek programının raporuna göre de maddi durumu kötü ailelere yapılan yardımdan yararlanan çocuk sayısı bugün 172 bine dayanmıştır. Bu nedenlerle çocuk yoksulluğunun kaynaklarının araştırılması, çocuk yoksulluğuna karşı politikaların üretilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’nci, İçtüzüğü’nün 104’ncü ve 105’nci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Sezai TEMELLİ
Dem Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

Gülistan KILIÇ KOÇYİĞİT
Dem Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Günümüzde yoksulluktan en çok etkilenen grupların başında çocuklar gelmektedir. Yoksul bir ailede doğmuş olması bir çocuğun yaşama, sağlık, barınma ve eğitim gibi temel insan hakları haklarına ulaşamamasına yol açabilmektedir. Bu haklara ulaşamayan çocuklar yoksullukla beraber suça sürüklenme, sosyal dışlanma, damgalanma gibi diğer birçok sorunla da mücadele etmek zorunda kalmaktadır.

Yoksulluk içinde yetişen çocukların özellikle sağlık ve eğitim gibi alanlarda ciddi sorunlar yaşadıkları bilinmektedir. Ayrıca yoksulluk çocuk işçiliğine neden olmaktadır. Çocuk yoksulluğu oranının artması çalışan çocukların sayısını da arttırmaktadır. Çocuğun çalışması da birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Uzun çalışma saatleri çocukların gelişimine zarar

verdiği gibi, fiziksel, duygusal cinsel istismar riskinin artması, eğitim hayatının aksaması gibi sorunlar da yaşanmaktadır.

Yoksulluk, çocukların ruhsal ve bedensel sağlıklarını olumsuz yönde etkileyen ortamlarda çalıştırılmasına neden olmaktadır. Çalışan çocuklar ise çoğu zaman okula devam edememekte, hem okula gidip hem çalıştıklarında ise okul başarıları etkilenmektedir. Çocuk işçiliği de çocukların her türlü istismarla karşılaşmalarına ve iş kazalarına maruz kalmalarına neden olabilmektedir.

GEREKÇE

Türkiye, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) verilerine göre, Türkiye’de beslenme ve gıda krizinden doğrudan etkilenen şiddetli yoksulluk içinde 6,5 milyon çocuk bulunmaktadır. Verilere göre her beş çocuktan biri yeterli ve besleyici gıdaya erişememekte, her dört çocuktan biri ise okula aç gitmektedir. OECD’nin raporuna göre; Türkiye çocuklarda yoksulluğun en yüksek olduğu ülkelerden biri.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın Sosyal ve Ekonomik Destek programının raporuna göre ise maddi durumu kötü ailelere yapılan yardımdan yararlanan çocuk sayısı 172 bine dayanmıştır. Yardım, 2012’de 37 bin 295 çocuk ile başlamış; 2020’de 129 bin olan yardımdan yararlanan çocukların sayısı, 2023 yılı sonu itibarıyla 164 bin 995’e ulaşmıştır. 2024’ün ilk 6 ayı itibarıyla ise 171 bin 895’e yükselmiştir. Yıllara göre yardım alan çocuk sayısı da şu şekildedir: “2018: 122 bin 489, 2019: 129 bin 422, 2020: 129 bin 422, 2021: 140 bin 275, 2022: 157 bin 248, 2023: 164 bin 995, 2024: 171 bin 895 (İlk 7 ay)”

TÜİK’in 2023 yılında yayınladığı "Türkiye Çocuk Araştırmasına" göre de ülkede ekmek veya makarna gibi yiyecekleri her gün tüketen çocukların oranı yüzde 62,4; meyveyi her gün tüketen çocukların oranı yüzde 50,5; sebzeyi her gün tüketen çocukların oranı yüzde 33; et, tavuk veya balığı her gün tüketen çocukların oranı yüzde 12,7’tir.

Bir aile ne kadar yoksulsa, hane geliri içinde gıda ve yakıt gibi ihtiyaçlara ayrılan pay da o kadar fazla olmaktadır. Çalışmada, temel ürünlerin maliyeti arttığında, sağlık ve eğitim gibi diğer ihtiyaçları karşılamak için ayrılan bütçenin azaldığı görülmektedir. Yaşam maliyeti artışının

neden olduğu mevcut kriz ise en yoksul çocukların temel hizmetlere erişiminin daha da azalması ve şiddet, sömürü ve istismar riskiyle daha fazla karşı karşıya kalmaları anlamına gelmektedir.

Çocukların beslenme sorunları aynı zamanda bir halk sağlığı sorunudur. Çünkü, maddi imkansızlıklar nedeniyle yetersiz ve dengesiz beslenmek zorunda kalan çocuklarda çabuk yorulma ve halsizlik, depresyon, çinko veya demir yetersizliği, zayıflayan bağışıklık sistemi nedeniyle sıkça hastalanma, kabızlık ve ödem oluşumu, kalsiyum ve D vitamini eksikliğinden diş çürümesi veya kemik erimesi, demir ve folik asit eksikliğinden anemiler gibi hastalıklar görülme olasılığı artmaktadır. Bu da gelişim çağını ve okulda öğrenme kapasitesini olumsuz etkilemektedir.

Çocuk yoksulluğunu önlemek için yoksulluğun nedenleri değerlendirilerek çözüm üretilmesi gerekmektedir. Bu da hükümetlerin politika ve programlarında “çocuğun yüksek yararını” gözetmesine bağlıdır. Yine çocukların yoksul aile ortamında yetişmesi işsizlikle doğrudan bağlantılı olduğundan işsizliğin azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması ve istihdamın önündeki engellerin kaldırılması da oldukça önemlidir.

Tüm bu nedenlerle çocuk yoksulluğunun kaynaklarının araştırılması, çocuk yoksulluğuna karşı politikaların üretilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.